POSTAVENÍ MIMO HRU

AKTIVITA: ABSURDITA ZNEUŽITÍ SPORTU

Anotace:	Prostřednictvím aktivity se žáci seznámí s osudy perzekvovaných hokejistů v padesátých letech 20. století. Uvědomí si, že totalitní režim neváhal zasáhnout i proti oblíbeným reprezentantům, mistrům světa. I z toho je patrná atmosféra strachu a pasivity, která ovládala československou společnost padesátých let 20. století. Aktivita je určena primárně pro střední odborné školy a střední odborné učiliště.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	OV: společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	OV: OVDS
Klíčové kompetence:	OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: ▪ vědí, jak a proč StB zasahovala do životů sportovců v období komunistického režimu ▪ dokážou porovnat podmínky dnešních hokejistů s perzekvovanými hokejisty v 50. letech
Délka:	45 **min.** (včetně projekce)
Pomůcky:	▪ **PRACOVNÍ LIST** pro každého žáka
Postup:	1. Aktivitu zahájíme diskusí. Ptáme se žáků: *Kdo všechno jsou podle vás novodobí hrdinové naší společnosti? Kvůli komu jsou lidé ochotní naplnit náměstí?* Lze předpokládat, že se dříve či později stočí diskuse ke sportovcům. 2. Krátce žákům představíme dokumentární film, který pojednává o hokejových hrdinech československé společnosti před šedesáti lety. Vyzveme žáky: *Soustřeďte se během projekce na absurdnost postupu komunistické moci. V čem spočívá její rafinovanost?* 3. Následuje **projekce části filmu** o zatčení hokejistů a jejich soudním procesu. **Poznámka:** Doporučujeme projekci rozdělit do několika částí, průběžně zastavovat film a vysvětlovat pojmy, kterým by žáci nemuseli rozumět. 4. Po skončení projekce provedeme reflexi formou hledání odpovědí a jejich zaznamenávání do **PRACOVNÍHO LISTU**, který žákům rozdáme.

	Poznámka: Doporučujeme rozdat **PRACOVNÍ LISTY** již před zahájením projekce, žáci tak mohou zapisovat odpovědi již v průběhu promítání. 5. Následuje společný rozbor odpovědí žáků – dle podmínek a charakteru skupiny zvolíme vhodnou formu (myšlenková mapa, zaznamenávání odpovědí na tabuli, arch papíru). Pokračujeme řízenou diskusí na téma: *„zásahy totalitní moci a potlačování svobody i v tak apolitické oblasti, jako je sport“.*
Reflexe:	Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse s cílem ukázat na obsah názvu aktivity, kam až sahala absurdní chapadla komunistické zvůle. Ptáme se: *Proč si mohl totalitní režim dovolit takto riskovat a zakročit proti sportovním miláčkům národa? Nebyl to svým způsobem „lakmusový papírek“ pevnosti režimu a zotročení společnosti a národa?* Aktivitu a film lze velmi vhodným způsobem využít k nepřímému pochopení významu svobody pro společnost. Ptáme se: *Bylo by možné, aby svobodný stát / demokratický režim bez odporu společnosti odstranil populární sportovce, reprezentanty, „miláčky tribun“?*
Zkušenosti z praxe:	Lekce je pro střední odborné školy i učňovské obory přijatelná. Zvláště na učňovských oborech je ale třeba věnovat pozornost úvodu hodiny a vyhradit si alespoň pět minut na nastínění atmosféry 50. let – především se vyplatilo žákům vysvětlit, co to byly politické procesy a proč je režim dělal. Je vhodné dát žákům pracovní listy před promítáním filmu (mohou si je posílat, zatímco nastiňujeme dobu), aby na otázky mohli odpovídat již v průběhu promítání. Získáme tak více času na úvodní evaluaci i na finální debatu. V první hodině jsem tak neudělal a hodinu jsme časově nestihli dokončit před zvoněním. V dalších hodinách, kde byl pracovní list rozdán před promítáním, jsme to již stihli. Během promítání se mi na učňovských oborech vyplatilo na několika málo místech film zastavit a dovysvětlit pojmy, které ve filmu zazněly, například co to byl Gulag. Žáci tak získali kontext a zároveň se obnovila pozornost žáků, kteří následně dokázali zhlédnout celý film. Po promítání na učňovských oborech také doporučuji žákům nechat ještě 2–3 minuty, aby si odpovědi porovnali se spolužákem v lavici a vzájemně se doplnili, než přejdeme na společné hledání odpovědí. Je dobré také žákům říct, že neexistuje jedna jediná dobrá odpověď. Finální debatu můžeme vést podle schopností třídy a vzájemných vztahů společně nebo ve skupinách, případně dávat další doplňující otázky. Mgr. Jan Čech, Obchodní akademie a Střední odborná škola generála Františka Fajtla, Louny

POSTAVENÍ MIMO HRU

PRACOVNÍ LIST

Odpověz na následující otázky:

1. Co sledoval komunistický režim tímto procesem?

2. Proč byl tento proces na rozdíl od většiny ostatních (Milada Horáková apod.) utajený?

3. Proč byli někteří sportovci vnímáni jako nepřátelé režimu? Čím mu hrozili?

4. Jak proces zasáhl rodiny sportovců? Jak ovlivnil jejich kariéru? Srovnejte s možnostmi a podmínkami dnešních sportovců.